

สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สาขาวิชา ภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

PROBLEMS AND SOLUTIONS TO THE PROBLEMATIC INTERNSHIP IN TEACHING PROFESSION OF THAI LANGUAGE MAJOR STUDENTS, MUBAN CHOM BUENG RAJABHAT UNIVERSITY

ไพบูลย์วรรณ จิตพัฒนกุล¹ และ สมภัสสร บัวรอด^{2*}

PAIBOONWAN JITPATTANAKUN¹ and SOMPHATSORN BUAROD^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง 2. นำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) ที่เรียนรายวิชาการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 และมีความเที่ยงคำนวณโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ .85 และแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีปัญหาเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูมากที่สุด ($\mu = 3.29$, $\sigma = 1.12$) มีปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์นิเทศก์น้อยที่สุด ($\mu = 1.98$, $\sigma = 1.46$) สำหรับแนวทางการปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับสาขาวิชา ได้แก่ การสร้างช่องทางการสื่อสารเพิ่มเติมที่เป็นตัวกลางระหว่างศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพและนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย การสื่อสารข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบเพื่อหาทางแนวทางแก้ไขร่วมกับคณะครุศาสตร์ การจัดให้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสำรวจความต้องการจำเป็นเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการออกแบบให้ความช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม สำหรับแนวทางการปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับคณะ ได้แก่ การเน้นย้ำบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับสาขาวิชาและโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การออกแบบให้มีระบบที่ทันสมัยสอดคล้องกับยุคดิจิทัล เช่น การเพิ่มช่องทางการดาวน์โหลดเอกสาร และการรับ-ส่งเอกสารผ่านระบบออนไลน์

คำสำคัญ : การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ; นักศึกษาวิชาชีพครู ; นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

¹ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Muban Chom Bueng Rajabhat University.

² อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, Lecturer, Faculty of Education, Muban Chom Bueng Rajabhat University.

* Corresponding Author, Email: somphatsorn.mcru@gmail.com

Received: Mar 31, 2024, Revised: May 27, 2024, Accepted: Jun 3, 2024

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1. To study the problems of the Internship in Teaching Profession of Thai language major students, Muban Chom Bueng Rajabhat University, 2. To find out the solutions to the problematic Internship in Teaching Profession of Thai language major students, Bachelor of Education Program (4-year program) Muban Chom Bueng Rajabhat University. The population used in the research were 31 fourth year Thai language major students, at Muban Chom Bueng Rajabhat University who were studying Internship in educational institutions in Teaching Profession in specific fields, in the first semester of the academic year 2022. The tools used in the research were: a questionnaire on problems in the Internship in Teaching Profession, which had an consistency value (IOC) between 0.80-1.00 and a reliability value calculated by finding the alpha coefficient of Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) equal .85; and an interview form on problems and solutions to the Internship in Teaching Profession, with congruence value (IOC) between 0.80-1.00. The qualitative data were analyzed using content analysis. The quantitative data were analyzed using percentage, mean and standard deviation.

The results of the research revealed that Thai language major students at Muban Chom Bueng Rajabhat University had most problems with Teaching Profession Development Office ($\mu = 3.29$, $\sigma = 1.12$) and had least problems with supervisors at the department level ($\mu = 1.98$, $\sigma = 1.46$). There were additional comments and opinions such as: the authority should create additional communication channel between the Teaching Profession Development Unit and Thai language major students; communicating the findings to find solutions with the Faculty of Education; providing a platform for exchanging experiences; surveying needs which are important information in designing appropriate assistance for students. As for the guidelines for solving problems in teaching professional experience training at the faculty level include: emphasizing the stakeholders both Thai language department and the internship schools about their roles and responsibilities; designing a modern system consistent with the digital age, such as adding channels for downloading documents and receiving and sending documents through the online system.

Keywords: Internship in Teaching Profession ; Pre-Service Teacher ; Thai Language Major Students

บทนำ

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 4 ปี) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มุ่งผลิตครูที่มีคุณภาพสูง มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพไปสู่การจัดการศึกษา และพัฒนาครู ให้เป็นคนดี มีสติปัญญา ความสามารถ และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และสามารถเผชิญปัญหาหรือวิกฤติได้ด้วยสติปัญญา และกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตของหลักสูตรไว้ดังนี้ 1. ผลิตบัณฑิตให้

เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสอน สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในการปฏิบัติงานได้อย่างสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของประเทศ 2. ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรทางการเรียนการสอนการสอนที่จะส่งผลให้ครู มีความรู้ความสามารถ สมรรถนะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของการศึกษาของชาติ 3. ผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความรับผิดชอบ สู่ต่อวิชาการและวิชาชีพ มีความอดทน ใจกว้าง และมีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพครู

อย่างมีคุณภาพ และเป็นไปตามสมรรถนะและมาตรฐานวิชาชีพครู 4. ผลิตบัตติให้มีความรอบรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนสามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย เพื่อสร้างความรู้ใหม่สำหรับการประกอบวิชาชีพหรือการศึกษาในระดับสูงขึ้นในอนาคต 5. มีศักยภาพที่จะพัฒนางานในหน้าที่ และเส้นทางวิชาชีพให้มีความก้าวหน้าเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานหน้าที่ครูได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ 6. เป็นผู้มีความลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ 1) มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง 3) มีงานทำ-มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย (หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (4 ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ในกระบวนการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะบัณฑิตของหลักสูตรผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามโครงสร้างของหลักสูตรใน 4 ช่วงเวลา ในปีการศึกษาที่ 1-4 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปีการศึกษาที่ 4 นักศึกษาต้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ที่มีลักษณะเป็นการจัดประสบการณ์ให้มีความลึกซึ้งในงานครูกมากขึ้นในทุก ๆ ชั้นปี มีลักษณะใกล้เคียงกับการพัฒนาครูในต่างประเทศ เช่น ในประเทศจีน ซู (Xu, 2022) ได้อธิบายไว้ว่า ในปี ค.ศ.2012 คณะกรรมการการศึกษาเทศบาลนครเซี่ยงไฮ้ ได้กำหนดกรอบการพัฒนาครูใน 4 โมดูล โมดูล 1 : การรับรู้ทางวิชาชีพและการปลูกฝังคุณธรรม โมดูล 2 : ประสบการณ์ในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติการสอน โมดูล 3 : ประสบการณ์ในการจัดการชั้นเรียนและการศึกษาค้นคว้า โมดูล 4 : การวิจัยทางการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพ

ในช่วงเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมและปรับตัวในหลายด้าน อาจจะมีปัญหาเกิดขึ้นซึ่งควรได้รับการช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหา ดังงานวิจัยของศิริดา ทองเชื้อ และณฤมล ศราพันธุ์ (2557) ที่ได้ศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอน สาขาคหกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่ามีความรู้ด้านการดำเนินการสอนและเตรียมการสอนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ สุรกันต์ จักรหา (2551) ได้ระบุถึงสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้แก่ การเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์ยังไม่ดีพอ อาจารย์นิเทศจาก

มหาวิทยาลัยและครูพี่เลี้ยงยังขาดการประสานงานและทำงานร่วมกันอย่างจริงจัง นักศึกษาไม่ได้รับการนิเทศตามปฏิทินที่กำหนด ขาดงบประมาณ รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของนักศึกษาวิชาชีพครู นอกจากนี้ เจง ดิสนีย์ มิทฟอร์ด และบัควอธ (Geng, Disney, Midford, & Buckworth, 2022) ได้ศึกษาความเครียดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยออสเตรเลีย (Australian university) จำนวน 311 คน พบว่ามีค่าเฉลี่ยของความเครียดสูงกว่าเกณฑ์ปกติ (norms) ทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง เมื่อศึกษาในบริบทนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยจากงานวิจัยของ วรกุล เชวงกุล (2557) พบว่า มีปัญหาด้านตัวนักศึกษาในระดับปานกลาง ซึ่งมากที่สุดเมื่อเทียบกับด้านครูพี่เลี้ยง ด้านอาจารย์นิเทศก์ และด้านการปฏิบัติงานในโรงเรียน และสอดคล้องกับผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์นิเทศก์ พบว่ามีปัญหาเกิดขึ้นกับนักศึกษาอย่างหลากหลาย ทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปรับรูปแบบการฝึกประสบการณ์ที่แตกต่างจากหลักสูตร 5 ปี ทำให้ต้องการปรับตัวของทั้งอาจารย์และนักศึกษา และปัญหารายบุคคล ดังนั้น การศึกษาในบริบทของสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เฉพาะเจาะจง และเป็นการรับฟังปัญหาของนักศึกษาอย่างแท้จริง

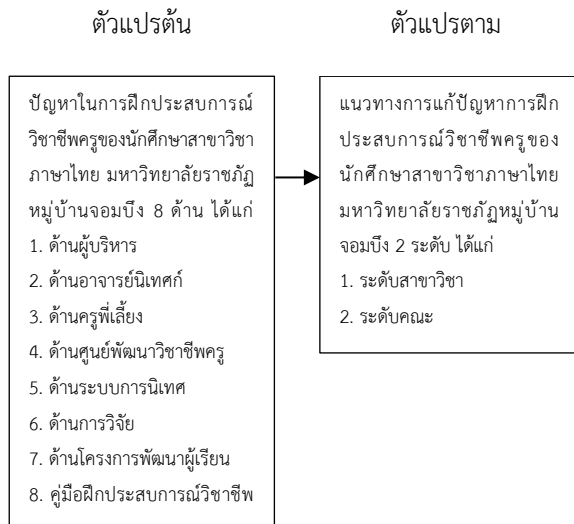
จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามการรับรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ผลการวิจัยจะมีประโยชน์ทั้งในระดับสาขาวิชา คณะ และหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูรวมทั้งมีส่วนเกี่ยวข้องให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพสะท้อนตัวตนของปัญหาซึ่งอาจเกิดขึ้นกับนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยเพื่อออกแบบสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

2. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่เรียนรายวิชาการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 31 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 สภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales) แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านอาจารย์นิเทศก์ ด้านครูพี่เลี้ยง ด้านศูนย์พัฒนา

วิชาชีพครู ด้านระบบการนิเทศ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านโครงการพัฒนาผู้เรียน และด้านคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านละ 5 ข้อ รวมจำนวน 40 ข้อ มีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือมีดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนสร้างแบบสอบถามสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

1.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ระหว่าง 0.80-1.00

1.3 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้

1.4 ทดลองใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาชั้นปีที่ 5 สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 25 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้เท่ากับ .85

2. แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview Form) ที่มีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ มีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือมีดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำปัญหาที่พบในการสอบถามในขั้นตอนแรกมาสร้างข้อคำถามถึงแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นก่อนสร้างแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสัมภาษณ์ได้ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) ระหว่าง 0.80-1.00

2.3 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายภายหลังจากการสิ้นสุดเรียนรายวิชาการฝึกปฏิบัติการสอนใน

สถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Five Rating Scales) จำนวน 40 ข้อ สภาพปัญหาแบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านอาจารย์นิเทศก์ ด้านครูพี่เลี้ยง ด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู ด้านระบบการนิเทศ ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านทำโครงการพัฒนาผู้เรียน และด้านคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่เป็นกลุ่ม เป้าหมายเพื่อให้ นักศึกษาได้อธิบายถึงรายละเอียดของแต่ละปัญหาที่ได้พบ และเสนอแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยใช้ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลจากแบบสอบถาม เป็นการแปลผลตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best. 1982: 190 อ้างถึงใน สิริรัตน์ หอมชื่นชม, 2558: 23) มีรายละเอียด ดังนี้

4.21 - 5.00 หมายถึง มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับมากที่สุด

3.41 - 4.20 หมายถึง มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับมาก

2.61 - 3.40 หมายถึง มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับปานกลาง

1.81 - 2.60 หมายถึง มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับน้อย

1.00 - 1.80 หมายถึง มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระดับที่ไม่เป็นปัญหา

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดกลุ่มก่อนสร้างข้อสรุปของสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ที่เรียนรายวิชาการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 31 คน จำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ย และขนาดของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	3	9.68
หญิง	27	87.10
LGBTQ+	1	3.22
เกรดเฉลี่ย		
2.75 - 3.00	1	3.23
3.01 - 3.25	1	3.23
3.26 - 3.50	1	3.23
3.51 - 3.75	11	35.48
3.76 - 4.00	17	54.83
ขนาดของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู		
โรงเรียนขนาดเล็ก	6	19.36
โรงเรียนขนาดกลาง	11	35.48
โรงเรียนขนาดใหญ่	14	45.16

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 87.10 มีเกรดเฉลี่ย 3.76 - 4.00 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 54.84 ได้ฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 45.16

2. ผลการสำรวจสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 ระดับของสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

สภาพปัญหา	μ	σ	ระดับ
1. ผู้บริหาร	2.41	1.17	น้อย
2. อาจารย์นิเทศก์	1.98	1.46	น้อย
3. ครูพี่เลี้ยง	2.14	1.36	น้อย
4. ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู	3.29	1.21	ปานกลาง
5. ระบบการนิเทศ	2.61	1.33	ปานกลาง
6. วิจัยในชั้นเรียน	2.66	1.25	ปานกลาง
7. โครงการพัฒนาผู้เรียน	2.37	1.25	น้อย
8. คู่มือฝึกประสบการณ์	2.44	1.31	น้อย
รวม	2.49	1.34	น้อย

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในภาพรวมในระดับน้อย ($\mu = 2.49, \sigma = 1.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง 3 ใน 8 ด้าน เรียงลำดับของปัญหาจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู ($\mu = 3.29, \sigma = 1.21$) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu = 2.66, \sigma = 1.25$) ด้านระบบการนิเทศ ($\mu = 2.61, \sigma = 1.33$) สำหรับด้านที่มีปัญหาในระดับน้อย 5 ใน 8 ด้าน ได้แก่ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\mu = 2.44, \sigma = 1.31$) ด้านการทำโครงการพัฒนาผู้เรียน ($\mu = 2.37, \sigma = 1.25$) ด้านผู้บริหาร ($\mu = 2.41, \sigma = 1.17$) ด้านครูพี่เลี้ยง ($\mu = 2.14, \sigma = 1.36$) และด้านอาจารย์นิเทศก์ ($\mu = 1.98, \sigma = 1.46$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงจำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ย และขนาดของโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับของสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำแนกตามเพศ

สภาพปัญหา	เพศชาย (n=3)			เพศหญิง (n=27)			LGBTQ+ (n=1)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ผู้บริหาร	1.73	.42	ไม่เป็นปัญหา	2.49	0.85	น้อย	2.20	0.00	น้อย
2. อาจารย์นิเทศก์	1.33	.58	ไม่เป็นปัญหา	2.08	1.48	น้อย	1.20	0.00	ไม่เป็นปัญหา
3. ครูพี่เลี้ยง	1.13	.23	ไม่เป็นปัญหา	2.23	1.31	น้อย	2.80	0.00	ปานกลาง
4. ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู	3.87	.83	มาก	3.18	1.08	ปานกลาง	4.60	0.00	มากที่สุด
5. ระบบการนิเทศ	1.93	.81	น้อย	2.69	.97	ปานกลาง	2.40	0.00	น้อย
6. วิจัยในชั้นเรียน	1.80	.69	ไม่เป็นปัญหา	2.75	.83	ปานกลาง	2.80	0.00	ปานกลาง
7. โครงการพัฒนาผู้เรียน	1.27	.23	ไม่เป็นปัญหา	2.52	.98	น้อย	1.80	0.00	ไม่เป็นปัญหา
8. คู่มือฝึกประสบการณ์	1.93	.64	น้อย	2.53	1.08	น้อย	1.40	0.00	ไม่เป็นปัญหา
รวม	1.87	0.24	น้อย	2.56	0.22	น้อย	2.40	0.00	น้อย

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษากลุ่มเพศหญิงมีระดับของสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากที่สุด ($\mu = 2.56, \sigma = .22$) ซึ่งเป็นปัญหาในระดับน้อย รองลงมาคือกลุ่ม LGBTQ+ ($\mu = 2.40, \sigma = .00$) และกลุ่มเพศชาย ($\mu = 1.87, \sigma = .24$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาด้านที่เป็นปัญหาในระดับสูงที่สุดในแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มเพศชายมีปัญหาด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูสูงสุด ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก ($\mu = 3.39, \sigma = 1.38$) สำหรับกลุ่มเพศหญิง และกลุ่ม LGBTQ+ มีปัญหาด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูสูงที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ($\mu = 3.18, \sigma = 1.08$) และระดับสูง ($\mu = 4.60, \sigma = .00$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านที่มีปัญหาในระดับต่ำที่สุดในแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มเพศชายไม่มีปัญหาด้านครูพี่เลี้ยง ($\mu = 1.13, \sigma = .23$) กลุ่มเพศหญิงมีปัญหาด้านครูพี่เลี้ยงในระดับน้อย ($\mu = 2.08, \sigma = 1.48$) และกลุ่ม LGBTQ+ ไม่มีปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ ($\mu = 1.20, \sigma = .00$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ระดับของสภาพปัญหาในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูจำแนกตามเกรดเฉลี่ย

สภาพปัญหา	ต่ำกว่า 3.51 (n=3)			3.51-3.75 (n=11)			3.76-4.00 (n=17)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ผู้บริหาร	1.93	0.58	น้อย	2.47	0.96	น้อย	2.45	0.79	น้อย
2. อาจารย์นิเทศก์	2.33	1.53	น้อย	1.98	1.54	น้อย	1.92	1.39	น้อย
3. ครูพี่เลี้ยง	1.67	1.15	ไม่เป็น ปัญหา	2.25	1.37	น้อย	2.15	1.29	น้อย
4. ศูนย์พัฒนา วิชาชีพครู	3.00	1.56	ปานกลาง	3.29	0.96	ปานกลาง	3.34	1.13	ปานกลาง
5. ระบบการนิเทศ	2.47	1.15	น้อย	2.84	1.18	ปานกลาง	2.48	0.78	น้อย
6. วิจัยในชั้นเรียน	2.20	0.87	น้อย	3.09	0.86	ปานกลาง	2.46	0.75	น้อย
7. โครงการพัฒนา ผู้เรียน	1.80	1.06	ไม่เป็น ปัญหา	2.95	0.97	ปานกลาง	2.11	0.87	น้อย
8. คู่มือฝึกประสบการณ์	2.13	1.62	น้อย	2.64	1.20	ปานกลาง	2.37	0.90	น้อย
รวม	2.19	0.36	น้อย	2.69	0.24	ปานกลาง	2.41	0.25	น้อย

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาในกลุ่มเกรดเฉลี่ย 3.51-3.75 มีระดับของสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากที่สุด ($\mu = 2.69$, $\sigma = .24$) ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลาง รองลงมาคือ กลุ่มเกรดเฉลี่ย 3.76-4.00 ($\mu = 2.41$, $\sigma = .25$) และกลุ่มเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 ($\mu = 2.19$, $\sigma = .36$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาด้านที่เป็นปัญหาในระดับสูงที่สุดในแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 มีปัญหาด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูสูงที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ($\mu = 3.00$, $\sigma = 1.56$) สำหรับกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ย 3.51-3.75 มีปัญหาระดับปานกลาง 5 ใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู ด้านการท้าวิจัยในชั้นเรียน ด้านการทำโครงการพัฒนาผู้เรียน ด้านระบบการนิเทศ และด้านคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามลำดับ กลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ย 3.76-4.00 มีปัญหาด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูสูงที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ($\mu = 3.34$, $\sigma = 1.13$) เมื่อพิจารณาด้านที่มีปัญหาในระดับต่ำที่สุดในแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 3.51 ไม่มีปัญหาด้านครูพี่เลี้ยง ($\mu = 1.13$, $\sigma = .23$) กลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ย 3.51-3.75 มีปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ในระดับน้อย ($\mu = 1.98$, $\sigma = 1.54$) สอดคล้องกับกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ย 3.76-4.00 ปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ในระดับน้อย ($\mu = 1.92$, $\sigma = 1.39$)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ระดับของสภาพปัญหาในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูจำแนกตามขนาดของโรงเรียนฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครู

สภาพปัญหา	โรงเรียนขนาดเล็ก (n=6)			โรงเรียนขนาดกลาง (n=11)			โรงเรียนขนาดใหญ่ (n=14)		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ผู้บริหาร	2.96	1.13	ปานกลาง	2.24	0.56	น้อย	2.30	0.82	น้อย
2. อาจารย์นิเทศก์	2.33	2.07	น้อย	1.60	0.78	ไม่เป็น ปัญหา	2.13	1.51	น้อย
3. ครูพี่เลี้ยง	2.53	1.41	น้อย	1.60	0.77	ไม่เป็น ปัญหา	2.40	1.46	น้อย
4. ศูนย์พัฒนา วิชาชีพครู	3.63	1.07	มาก	3.07	1.32	ปานกลาง	3.31	0.91	ปานกลาง
5. ระบบการนิเทศ	3.30	0.92	ปานกลาง	2.05	0.80	น้อย	2.74	0.88	ปานกลาง
6. วิจัยในชั้นเรียน	3.30	0.69	ปานกลาง	2.35	0.78	น้อย	2.63	0.85	ปานกลาง
7. โครงการพัฒนา ผู้เรียน	2.83	0.94	ปานกลาง	1.98	1.01	น้อย	2.49	0.95	น้อย
8. คู่มือฝึกประสบการณ์	2.90	1.27	ปานกลาง	1.95	0.93	น้อย	2.63	0.97	ปานกลาง
รวม	2.97	0.42	ปานกลาง	2.11	0.22	น้อย	2.58	0.28	น้อย

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับของสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมากที่สุด ($\mu = 2.97$, $\sigma = .42$) ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลาง รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ ($\mu = 2.58$, $\sigma = .28$) และโรงเรียนขนาดกลาง ($\mu = 2.11$, $\sigma = .22$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสภาพปัญหาด้านที่เป็นปัญหาในระดับสูงที่สุดในแต่ละกลุ่ม พบว่า นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูสูงที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาในระดับมาก ($\mu = 3.63$, $\sigma = 1.07$) สำหรับนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ก็มีปัญหาด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูสูงที่สุดเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ($\mu = 3.07$, $\sigma = 1.32$) ($\mu = 3.31$, $\sigma = .91$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาด้านที่มีปัญหาในระดับต่ำที่สุดในแต่ละกลุ่ม พบว่า นักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์ในโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ในระดับน้อย ($\mu = 2.33$, $\sigma = 2.07$) ($\mu = 2.13$, $\sigma = 1.51$) สอดคล้องกับกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางที่ไม่มีปัญหาด้านครูพี่เลี้ยง ($\mu = 1.60$, $\sigma = .78$) และไม่มีปัญหาด้านอาจารย์นิเทศก์ ($\mu = 1.60$, $\sigma = .77$)

4. ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามการรับรู้ของ

นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ด้านผู้บริหาร มีปัญหาเกี่ยวกับ 1) ความเข้าใจไม่ตรงกับเป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เช่น รูปแบบของงานวิจัยในชั้นเรียน ภาระงานของนักศึกษาวิชาชีพครู 2) ไม่มีการจัดสรรห้องพักให้กับนักศึกษาวิชาชีพครู สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ มหาวิทยาลัยเพิ่มช่องทางการแจ้งเป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การมอบหมายงานต่าง ๆ การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาวิชาชีพครูตามความจำเป็นพื้นฐาน

4.2 ด้านอาจารย์นิเทศก์ มีปัญหาเกี่ยวกับการนัดหมายเพื่อนิเทศนักศึกษาวิชาชีพครู สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ อาจารย์นิเทศก์นัดหมายกับนักศึกษาวิชาชีพครูล่วงหน้าเพื่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และเน้นระยะเวลาในการนิเทศแต่ละครั้งอย่างเหมาะสม ไม่ควรให้ติดกันมากเกินไป

4.3 ด้านครูพี่เลี้ยง มีปัญหาเกี่ยวกับ 1) ความไม่เข้าใจการกำหนดจำนวนครั้งในการนิเทศ 2) ความไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการให้คะแนนในคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ การจัดอบรมครูพี่เลี้ยงให้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง วิธีการให้คะแนนในแบบประเมินในแต่ละครั้ง เกณฑ์การประเมิน ระยะเวลาที่ต้องส่งผลงานต่าง ๆ กลับมายังมหาวิทยาลัย

4.4 ด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู มีปัญหาเกี่ยวกับ 1) ขาดงบประมาณในการจัดทำโครงการ 2) ระบบการทำงานที่ล่าช้า 3) ไฟล์เอกสารต่าง ๆ ไม่สามารถแก้ไขได้ สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ 1) กำหนดการจัดกิจกรรมอบรมต่าง ๆ ล่วงหน้า และแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า 2) มีระบบการทำงานที่ลดเอกสาร เพิ่มช่องทางการส่งเอกสารผ่านระบบออนไลน์ 3) มีไฟล์แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่สามารถดาวน์โหลดมาใช้งานได้สะดวก

4.5 ด้านระบบการนิเทศ มีสภาพปัญหาเกี่ยวกับ 1) การกำหนดช่วงเวลา และจำนวนครั้งในการนิเทศ 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ของครูพี่เลี้ยง บางครั้งมีครูท่านอื่นในโรงเรียนมาทำหน้าที่แทน สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ ใช้รูปแบบการนิเทศออนไลน์ในบางครั้ง

4.6 ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับ 1) เวลาที่ใช้ในการทำวิจัยไม่เพียงพอ 2) รูปแบบในการทำวิจัย 5 บท ไม่

เหมาะสมกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 1 ภาคเรียน 3) ตัวนักศึกษาไม่มั่นใจในความรู้ของตนเองในการทำวิจัยในชั้นเรียน สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ จัดอบรมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทบทวนความรู้ และแจ้งรายละเอียด ที่ต้องทำให้ชัดเจน 3) ชี้แจงรูปแบบของงานวิจัยในชั้นเรียนให้ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ได้รับทราบ 4) มหาวิทยาลัยจัดแหล่งสืบค้นข้อมูล โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ มาสนับสนุน รวมทั้งการขอคำปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

4.7 ด้านการทำโครงการพัฒนาผู้เรียน มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดงบประมาณในการจัดทำโครงการ สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ กำหนดให้มีการสนับสนุนงบประมาณ หรือวัสดุบางอย่าง เช่น กระดาษ A4

4.8 ด้านคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีปัญหาเกี่ยวกับการแนบรูปภาพในทุก ๆ หัวข้อมากเกินไป ในบางกิจกรรมที่ไม่มีความจำเป็นต้องถ่ายภาพให้ สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ ปรับลดรายละเอียดการใส่รูปภาพในทุก ๆ กิจกรรมที่ทำ ปรับรูปแบบการรายงานผลกิจกรรม

นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านอื่น ๆ ได้แก่ นักศึกษาขาดความเข้าใจเกี่ยวกับบริบทชุมชน และพบนักเรียนมีปัญหาด้านการเรียนรู้ ปัญหาด้านการสื่อสาร และปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งนักศึกษาได้นำความรู้จากการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนซึ่งเป็นพื้นที่ฝึกประสบการณ์ได้ แต่ยังไม่มั่นใจหรือไม่แน่ใจในแนวทางที่เลือกใช้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียน

5. จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเสนอแนวทางการแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำแนกได้ 2 ระดับ มีรายละเอียดดังนี้

5.1 แนวทางการแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับสาขาวิชา

5.1.1 สาขาวิชาสร้างช่องทางการสื่อสารเพิ่มเติมที่เป็นตัวกลางระหว่างศูนย์พัฒนาวิชาชีพครูและนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย โดยมีการกำหนดให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักในการติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มาสื่อสารกับนักศึกษาโดยตรง เช่น การแจ้งเดือนกำหนดการจัดอบรมต่าง ๆ ล่วงหน้า

5.1.2 สาขาวิชาสื่อสารข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบให้กับคณะครุศาสตร์ ได้รับทราบปัญหาเพื่อออกแบบแก้ไขอย่างเป็น

ระบบ เช่น ปัญหาด้านระยะเวลาและการต้องการความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู นอกจากนี้ควรนำเสนอข้อค้นพบที่เป็นปัญหาไปยังผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในแต่ละเรื่องเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา เช่น ไฟล์เอกสารต่าง ๆ ในรูปแบบไฟล์ word

5.1.3 จัดให้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง เพื่อให้ศึกษารุ่นต่อ ๆ ไปได้ทราบปัญหาจากประสบการณ์ของรุ่นพี่ในเบื้องต้น และได้รับทราบแนวทางการแก้ปัญหาที่ประสบผลสำเร็จจากรุ่นพี่สาขาวิชาภาษาไทย

5.1.4 สาขาวิชาควรดำเนินงานในเชิงรุกเกี่ยวกับการสำรวจความต้องการจำเป็นของนักศึกษาว่าต้องการเพิ่มเติมความรู้เรื่องใดบ้างก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หรือระหว่างฝึกประสบการณ์ เพื่อเป็นข้อมูลสำคัญในการออกแบบให้ความช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม เช่น การเตรียมความพร้อมด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน การแนะนำแหล่งสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัย

5.2 แนวทางการแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ในระดับคณะ

5.2.1 จัดการประชุมชี้แจงและจัดทำคู่มือ สื่อประชาสัมพันธ์ที่เข้าใจง่ายและรวดเร็วสำหรับผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง เพื่อเน้นย้ำบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับสาขาวิชา และโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในทุก ๆ รอบของการออกฝึกประสบการณ์เนื่องจากอาจจะมีการสลับเปลี่ยนการเข้าร่วมประชุมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควบคู่กับการเน้นย้ำรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นข้อปฏิบัติซึ่งมีอยู่ในคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ควรชี้แจงแนวปฏิบัติที่ชัดเจนของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับรูปแบบการทำวิจัยในชั้นเรียน และขอความร่วมมือในการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน การกำหนดช่วงเวลาในการนิเทศ การกำหนดรูปแบบในการนิเทศ รวมทั้งการชี้แจงให้นักศึกษาได้รับทราบเกี่ยวกับข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ข้อจำกัดในการจัดสรรงบประมาณระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามความต้องการของนักศึกษา

5.2.2 ออกแบบให้มีระบบที่ทันสมัยสอดคล้องกับยุคดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานของนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง เช่น การเพิ่มช่องทางการดาวน์โหลดเอกสาร และการรับ-ส่งเอกสารผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการสำรวจสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่ามีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับปานกลาง และระดับน้อย เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู ($\mu = 3.29$, $\sigma = 1.21$) ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu = 2.66$, $\sigma = 1.25$) ด้านระบบการนิเทศ ($\mu = 2.61$, $\sigma = 1.33$) ด้านคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ($\mu = 2.44$, $\sigma = 1.31$) ด้านการทำโครงการพัฒนาผู้เรียน ($\mu = 2.37$, $\sigma = 1.25$) ด้านผู้บริหาร ($\mu = 2.41$, $\sigma = 1.17$) ด้านครูพี่เลี้ยง ($\mu = 2.14$, $\sigma = 1.36$) และด้านอาจารย์นิเทศก์ ($\mu = 1.98$, $\sigma = 1.46$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษญา สกุลวิทย์ (2561) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ในปีการศึกษา 2559 ที่ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับมากและปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ในด้านอาจารย์นิเทศก์พบว่าเป็นปัญหาในระดับน้อย และมีค่าเฉลี่ยในระดับที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แตกต่างจากงานวิจัยของ ชาตรี ฝ้ายคำตา เอกภูมิ จันทรชนันต์ และวรรณทิพา รอดแรงคำ (2553) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าในด้านการวางแผนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประเด็นการจัดประชุมสัมมนาระหว่างครูพี่เลี้ยงกับนักศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 3.64$, $S = 1.01$) เมื่อเทียบกับปัญหาด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังระบุว่านักศึกษาได้สะท้อนว่ามีโอกาสพบปะครูพี่เลี้ยงน้อยเกินไป เวลาว่างไม่ตรงกันระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา สอดคล้องกับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของ ปวีณา เมืองมูล (2561) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ในผลการวิจัยระบุว่าครูพี่เลี้ยงได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้นักศึกษาได้มีความรู้และทักษะอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการสอน นอกจากการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาแล้ว งานวิจัยนี้ยังพบว่าการศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนี้ยังขาดช่องทางการสื่อสาร การประสานงาน และการชี้แจงให้

แก้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ทราบทิศทางเดียวกัน ดังนั้นควรมีการเตรียมความพร้อมให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวรรณ จารุอริยานนท์ (2556) ที่ได้ระบุว่าในรูปแบบการบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ ต้องมีการเตรียมความพร้อมด้านอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และผู้บริหารโรงเรียนเพื่อชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ เช่น กำหนดการ บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกณฑ์การประเมินผล และการเสนอความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแนวทางการดำเนินการของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เมื่อพิจารณาด้านสภาพปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำแนกตามเพศ พบว่ามีปัญหาในระดับน้อยซึ่งไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศของนักศึกษาไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของ เออเดมาร์ และคณะ (Erdamar et al., 2016) ที่ได้วิเคราะห์ห่อหุ้ม (Meta Analysis) ผลการวิจัย 35 เรื่องที่เกี่ยวข้อง มีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ชายจำนวน 4,289 คน และผู้หญิงจำนวน 6,073 คน พบว่าผลกระทบน้อยมากของเพศชายและหญิงที่มีต่อทัศนคติของนักศึกษาวิชาชีพครูในประเทศตุรกี แม้ว่ากลุ่มเพศที่แตกต่างกันจะมีปัญหาในการฝึกประสบการณ์ไม่แตกต่างกัน แต่งานวิจัยของ วรวิทย์ หมุดละ (2565) ได้ศึกษาอุปสรรคของการเติบโตในการทำงานของบุคลากร LGBTQ+ พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลที่ยังคงใช้เพศสภาพในการตัดสินความก้าวหน้า ซึ่งเป็นการจัดและกีดกันความสามารถ นักศึกษากลุ่ม LGBTQ+ ซึ่งมหาวิทยาลัยควรทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้ประเมินในประเด็นต่าง ๆ ให้ชัดเจน

2. แนวทางในการแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องเกิดจากความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งจากมหาวิทยาลัยและโรงเรียน สอดคล้องกับที่รัฐพล พรหมสะอาด สุรัชย์ มีชาญ และอรอุมา เจริญสุข (2561) ได้ระบุว่าการศึกษาประสบการณ์ทั้งงานสอนและงานอื่น ๆ ต้องอาศัยการประสานความร่วมมือระหว่างครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ในการกำกับดูแล และส่งเสริมให้นักศึกษาให้ได้เรียนรู้กระบวนการความเป็นครูอย่างสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อเตรียมตัวให้นักศึกษาออกสู่การทำงาน วิชาชีพครูในสังคมที่รองรับการตอบสนองการเป็นแบบอย่างที่ดีของผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษา ในข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์ สกฤตวิทย์ (2561) ที่ได้

เสนอแนะว่าในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูควรมีการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน การทำคู่มือการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการอบรมเชิงปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับ อรุณ ศรีคำ (2564) ที่ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนว่าควรมีการวางแผนการทำวิจัยในชั้นเรียนในภาคการศึกษาแรกของการฝึกสอน เพราะเป็นการเตรียมความพร้อม มีเวลาในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวิจัย นักศึกษา ควรมีความกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัย และกล้าที่จะขอคำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการทำวิจัย แต่อย่างไรก็ตามในบางปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหานั้น อาจจะมีข้อจำกัดในการดำเนินงานทั้งในระดับสาขาวิชาและระดับคณะ เช่น การจัดหาใช้สื่อการเรียนการสอนหรือกิจกรรมใด ๆ ที่จำเป็นต้องใช้งบประมาณ เนื่องจากบางโรงเรียนมีงบประมาณจำกัด ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคบ้างในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอกมหาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยงควรนำผลการวิจัยในส่วนที่เป็นสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามการรับรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยไปใช้เป็นสารสนเทศในการปรับปรุงการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายหรือนำไปวางแผนแก้ปัญหาในระดับสาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัยต่อไป

2. สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาจากศูนย์พัฒนาวิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนากระบวนการฝึกวิชาชีพครูในระดับสาขาวิชาจากมุมมองที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาวิชาชีพครูในสาขาวิชาอื่น ๆ ของคณะครุศาสตร์
2. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับ แนวทางการแก้ปัญหาของนักศึกษาวิชาชีพครูจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุก

ฝ่ายเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการแก้ปัญหาตามการรับรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู ซึ่งจะช่วยให้การออกแบบวิธีการแก้ปัญหาเป็นไปในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชาตรี ฝ่ายคำตา เอกภูมิ จันทระขันตี และวรรณทิพา รอดแรงคำ. (2553). การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี: รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานในโรงเรียน. *วารสารวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์*, 31(3), 333-345.
- [2] ปวีณา เมืองมูล. (2561). *การศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- [3] พิษญา สกฤติวิทย์. (2561). *การศึกษาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูรายวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 และ 2 ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2559 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- [4] รัฐพล พรหมสะอาด สุรัชย์ มีชาญ และอรอุมา เจริญสุข. (2561). การนำเสนอแนวทางการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 13(38), 119-134.
- [5] วรกุล เชวงกุล. (2557). *ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- [6] วรวิทย์ หมดละ. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะภาวะผู้นำกับการเติบโตในการทำงานของบุคลากรกลุ่ม LGBTQ ในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชนในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [7] วิลาวรรณ จารุอรุณานนท์. (2556). *รูปแบบการบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [8] ศิรดา ทองเชื้อ และณฤมล ศรีพันธุ์. (2557). ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนิสิตฝึกสอน สาขาคหกรรมศาสตร์ ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 29(2), 193-202.
- [9] สิริรัตน์ หอมชื่นชม. (2558). *ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2557*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- [10] สุรกันต์ จิงหาร. (2551). *ระบบฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู*. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- [11] อรุณ ศรีคำ. (2564). *การศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 1(1), 15-24.
- [12] Erdamar, G., Aytyc, T., Turk, N. & Arseven, Z. (2016). The Effect of Gender on Attitudes of Preservice Teachers towards the Teaching Profession: A Meta-analysis Study. *Universal Journal of Educational Research*, 4(2), 445-456.

- [13] Geng, G., Disney, L., Midford, R. & Buckworth, J. (2022). Gender and Stress Levels among Pre-Service Teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 47(11), 1-17.
- [14] Xu, S. (2022). Beginning Teacher Training System in Shanghai: How to Guarantee the Teaching Profession from the Start?. *BCES Conference Books*, 20, 166-173.